

PRACE NAUKOWE

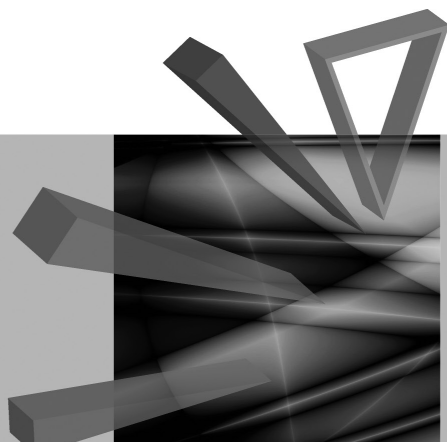
Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

281

Problemy rozwoju regionalnego

Redaktorzy naukowi

Elżbieta Sobczak

Małgorzata Markowska

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2013

Redaktor Wydawnictwa: Barbara Majewska

Redaktor techniczny: Barbara Łopusiewicz

Korektor: Barbara Cibis

Łamanie: Beata Mazur

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:

www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,

The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,

a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon

http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się
na stronie internetowej Wydawnictwa

www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2013

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-325-0

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Wstęp	9
Hanna Adamska , Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich – próba oceny	11
Emilia Bogacka , Stan i perspektywy wzrostu bezpieczeństwa publicznego w województwie dolnośląskim.....	19
Ewa Glińska, Ewelina Muszyńska , Kampanie promujące markę „Podlaskie” w opinii mieszkańców województwa mazowieckiego	28
Tomasz Kolakowski , Dynamika i kierunki rozwoju bezpośrednich inwestycji zagranicznych na Dolnym Śląsku.....	36
Alina Kulczyk-Dynowska , Konflikty przestrzenne na przykładzie parku narodowego	48
Florian Kuźnik , Polityka rozwoju metropolitalnego regionu	57
Renata Lisowska , Bariery i stimulatory rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw zlokalizowanych w regionach zmarginalizowanych	74
Marian Maciejuk , Zróżnicowanie samorządu terytorialnego w państwach Unii Europejskiej	85
Magdalena Malucha , Europejska polityka klimatyczna.....	95
Agnieszka Panasiewicz , Zarządzanie ryzykiem jako narzędzie równoważenia rozwoju w skali regionalnej.....	103
Zbigniew Piepiora , Zapobieganie negatywnym konsekwencjom klęsk elementarnych w województwie opolskim – aspekty finansowe.....	113
Andrzej Raczyk, Sylwia Dolzblasz , Czynniki i bariery rozwoju obszaru pogranicza polsko-niemieckiego w opinii samorządów lokalnych	121
Andrzej Raszkowski , Rankingi marek narodowych na przykładzie raportu Brand Finance.....	130
Elżbieta Sobczak , Zróżnicowanie struktury pracujących według sektorów intensywności działalności B+R w państwach Unii Europejskiej.....	140
Mariusz E. Sokolowicz , Instytucje a przestrzeń. Przegląd nurtów ekonomii instytucjonalnej w kontekście ich przydatności dla badań procesów rozwoju lokalnego i regionalnego.....	151
Jacek Soltys , Uwarunkowania i dylematy polityki regionalnej na obszarze peryferyjnym województwa pomorskiego	160
Olga Stefko , Możliwości i bariery rozwoju gospodarstw rolniczych i ogrodniczych w Wielkopolsce	169

Ewelina Szczech-Pietkiewicz , Implementacja i realizacja celów spójności terytorialnej w Polsce	178
Jarosław Uglis , Ocena poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego gmin wiejskich województwa wielkopolskiego	187
Agnieszka Zielińska , Współpraca jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi w województwie podkarpackim	198

Summaries

Hanna Adamska , Sustainable development of rural areas – assessment attempt	18
Emilia Bogacka , Public safety state and growth perspectives in Lower Silesia Voivodeship	27
Ewa Glińska, Ewelina Muszyńska , Branding campaigns of Podlaskie in the opinion of Mazovia Voivodeship residents.....	35
Tomasz Kołakowski , Dynamics and directions of FDI in Lower Silesia.....	47
Alina Kulczyk-Dynowska , Spatial conflicts based on the example of a national park.....	56
Florian Kuźnik , Metropolitan policy of a region	73
Renata Lisowska , Stimulants and barriers to the development of small and medium enterprises located in marginalized regions.....	84
Marian Maciejuk , Diversity of local self-government in the European Union member states	94
Magdalena Malucha , European climate policy	102
Agnieszka Panasiewicz , Risk management as a tool for sustainable development on a regional scale.....	112
Zbigniew Piepiora , Preventing of negative consequences of natural disasters in Opole Voivodeship – financial aspects	120
Andrzej Raczyk, Sylwia Dolzblasz , Factors and barriers of development in the Polish-German borderland in the opinion of local self-governments...	129
Andrzej Raszkowski , National brands ranking based on brand finance report.....	139
Elżbieta Sobczak , Diversification of workforce structure by R&D activity intensity sectors in EU countries	139
Mariusz E. Sokółowicz , Institutions and territory. Review of institutional economics' strands in the context of their usefulness in the research on local and regional development	150
Jacek Sołtys , Conditions and dilemmas of regional policy in the peripheral area of Pomeranian Voivodeship	159

Olga Stefko , Possibilities and barriers of development in agricultural and horticultural farms in Wielkopolska Voivodeship.....	177
Ewelina Szczech-Pietkiewicz , Implementation and realization of territorial cohesion aims in Poland	186
Jarosław Uglis , Socio-economic development assessment of rural communities in Wielkopolska Voivodeship.....	197
Agnieszka Zielińska , Cooperation between self-government units and NGOs in Podkarpackie Voivodeship.....	206

Zbigniew Piepiora

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

ZAPOBIEGANIE NEGATYWNYM KONSEKWENCJOM KŁĘSK ELEMENTARNYCH W WOJEWÓDZTWIE OPOLSKIM – ASPEKTY FINANSOWE

Streszczenie: W niniejszym artykule przybliżono problematykę zapobiegania negatywnym konsekwencjom klęsk elementarnych. Wydatkowanie środków na bezpieczeństwo publiczne, ochronę przeciwpowodziową i ochronę zdrowia, zagospodarowanie przestrzenne oraz finansowanie usuwania skutków klęsk żywiołowych pozwala minimalizować negatywne konsekwencje ich wystąpienia. Środki przeznaczone są m.in. na planowanie przestrzenne, zarządzanie kryzysowe i odbudowę. Autor prezentuje powyższe zagadnienia na przykładzie województwa opolskiego (NUTS 2).

Słowa kluczowe: klęska elementarna, finanse, zapobieganie, skutki, województwo opolskie.

1. Wstęp

Klęska elementarna to innymi słowy klęska spowodowana działaniem różnych żywiołów (elementów). Są to takie żywioły, jak ogień, woda, powietrze i ziemia. Klęska elementarna jest więc tożsama znaczeniowo z klęską żywiołową. Pojęcia „klęska elementarna” używali m.in. A. Walewander i S. Namaczyńska [Walewander 1932; Namaczyńska 1937].

Przykładowo, w lipcu 1997 roku obszary obecnego województwa opolskiego dotknęła katastrofalna powódź. Straty oszacowano na 1 mld 237 mln zł w cenach bieżących. 15 sierpnia 2008 roku przez Opolszczyznę przetoczyła się trąba powietrzna. Zniszczenia przez nią spowodowane kosztowały blisko 50 mln złotych. W 2010 roku województwo opolskie zostało dotknięte przez kolejną wielką powódź. Tym razem straty były mniejsze. Oszacowano je na 163,3 mln zł. W lutym 2012 roku ekstremalnie niskie temperatury spowodowały szkody w 1110 gospodarstwach rolnych o łącznej wartości 57,1 mln zł.

Przytoczone przykłady szkód, powodowanych przez klęski elementarne i zjawiska noszące ich znamiona, pozwalają postawić hipotezę, że ogromne znaczenie ma zapobieganie ich negatywnym konsekwencjom w województwie opolskim. W związku z tak postawioną hipotezą, celem niniejszego artykułu jest przedstawienie

nie finansowych aspektów zapobiegania negatywnym konsekwencjom klęsk elementarnych i zdarzeń noszących ich znamiona na poziomie regionalnym (NUTS 2). Autor prezentuje je na przykładzie województwa opolskiego.

2. Ogólna charakterystyka województwa opolskiego i zagrożenia jego obszaru klęskami elementarnymi

Województwo opolskie położone jest w południowo-zachodniej części Polski. Od południa graniczy z Republiką Czeską, od północy – z województwami wielkopolskim i łódzkim, od zachodu – z dolnośląskim, zaś od wschodu – ze śląskim. Obszar regionu to 9412 km², co stanowi 3% powierzchni kraju. Teren województwa zamieszkuje około 1091 tys. osób (ok. 3% ludności kraju). Średnia gęstość zaludnienia wynosi prawie 116 osób na 1 km². Stolicą województwa jest Opole, a większe miasta to: Kędzierzyn-Koźle, Nysa, Brzeg, Kluczbork, Prudnik, Krapkowice, Strzelce Opolskie, Namysłów i Głucholazy [*Plan...* 2008, s. 1].

Pod względem administracyjnym dzieli się 12 powiatów (11 ziemskich i 1 grodzki) oraz 71 gmin. Układ osadniczy regionu składa się z 35 miast i 1555 miejscowości wiejskich oraz 1017 sołectw. Do największych miast należą: Opole (stolica województwa), Kędzierzyn-Koźle, Nysa i Brzeg [*Regionalna...* 2004, s. 8].

Występowanie klęsk elementarnych i zdarzeń noszących ich znamiona na obszarze województwa opolskiego jest powiązane ze zjawiskami meteorologicznymi i hydrologicznymi. Podstawowym czynnikiem meteorologicznym, który stwarza zagrożenie dla świata przyrody ożywionej, jest niski poziom opadów atmosferycznych. Wpływa on negatywnie na zasobność wód powierzchniowych, stan stosunków wodnych w glebie użytków rolnych i leśnych. Powoduje suszę i duże zagrożenie pożarowe terenów leśnych [Dubicki (red.) 2002, s. 6]. Z kolei występujące lokalnie, okresowo, nawalne opady deszczu, przy uwzględnieniu cech morfologiczno-geologicznych zlewni, stanowią przyczynę powodzi [Kasprzak 2010, s. 126-126]. Zagrożone są przede wszystkim obszary doliny Odry i Nysy Kłodzkiej oraz Białej Głucholaskiej, Psiny, Troi, Opawy i Opawicy, a także Osobłogi z Prudnikiem. Zagrożenie jest jeszcze większe w przypadku nałożenia się kilku rodzajów powodzi, np. opadowej z roztopową czy zatorową, a także gdy podczas długotrwałej powodzi pojawia się epidemia. Opadom deszczu często towarzyszą wichury, które mogą przybierać postać trąb powietrznych [Graniczny, Mizerski 2007]. Poza tym zimą na obszarze województwa mogą wystąpić ekstremalnie niskie temperatury towarzyszące niekorzystnym warunkom zimowym [*Program...* 2008, s. 13].

Warto zwrócić uwagę, że negatywne oddziaływanie wymienionych katastrof naturalnych na terenie województwa opolskiego może być powiązane z czynnikiem ludzkim, potęgując tym samym szkody spowodowane przez klęskę żywiołową. Przykładowo, wystarczy, że na obszarach przemysłowych wystąpi awaria techniczna.

3. Finansowe aspekty zapobiegania negatywnym konsekwencjom klęsk elementarnych na badanym obszarze

Zapobieganie negatywnym konsekwencjom klęsk elementarnych w województwie opolskim jest związane przede wszystkim z poprawnym funkcjonowaniem obiektów hydrotechnicznych piętrzących wodę, które znajdują się na rzekach badanego obszaru. Główne zagrożenie powodziowe w dolinie rzeki Odry jest spowodowane nieodpowiednim stanem technicznym części ponadstuletnich obwałowań i murów oporowych, które wymagają remontu i modernizacji. Z kolei zagrożenie w dolinie Nysy Kłodzkiej występuje podczas realizacji zwiększonych zrzutów wody z kaskady zbiorników Topola-Kozielno-Otmuchów-Nysa w okresie długotrwałych opadów deszczu o dużym natężeniu w Kotlinie Kłodzkiej i na pozostałych obszarach zlewni. Brakuje odpowiednich zabezpieczeń technicznych poniżej budowli zrzutowej ze zbiornika Nysa. Dodatkowo stan techniczny i konstrukcja samej zapory zbiornika Nysa wymagają gruntownej modernizacji. Natomiast obszary górskie i podgórskie pogranicza polsko-czeskiego to tereny położone w zlewniach takich rzek i potoków, jak: Opawa, Opawica, Troja, Psina, Osobłoga, Prudnik, Złoty Potok, Biała Głuchołaska, Widna, Świdna, Raczyna, Kamienica czy Trująca. Górski charakter tych rzek powoduje, że przybory wód są gwałtowne, a przy niewystarczających możliwościach retencji naturalnej i sztucznej, spływ wód następuje szybko, niszczy koryta, zagraża okolicznym terenom. Powoduje też znaczne straty w mieniu mieszkańców i infrastrukturze komunalnej. Ochrona przeciwpowodziowa na tych obszarach jest zagadnieniem problemowym, które wymaga współpracy z Republiką Czeską. Oprócz zmodernizowania koryt rzek wraz z dodatkową infrastrukturą techniczną (mury oporowe, stopnie wodne, jazy, zbiorniki retencyjne) niezbędny jest nowoczesny system ostrzegania i alarmowania, bazujący na szybkim przekazywaniu danych, określających w czasie rzeczywistym wielkości opadów w zlewniach poszczególnych rzek oraz stanów wód na wodowskazach i wielkości przepływów [Plan... 2009, s. 6].

Województwo opolskie jest w 24,3% pokryte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, co stanowi dobry wynik na tle Polski (ok. 20%) [Śleszyński (red.) 2007, s. 279]. W ramach zapobiegania negatywnym konsekwencjom klęsk elementarnych i zdarzeń noszących ich znamiona na obszarze województwa opolskiego zaplanowano realizację następujących celów: poprawę bezpieczeństwa ludności i majątku trwałego, zwiększenie zasobów wodnych wód powierzchniowych poprzez retencję wód, prewencyjną ochronę przeciwpowodziową przez planowanie przestrzenne [Plan... 2010, s. 182].

Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej według kierunków inwestowania na obszarze województwa opolskiego w latach 2001-2010 wyniosły łącznie prawie miliard złotych. Wydatki ogółem w latach 1998-2000 wykazywały trend rosnący. Podobną tendencję miały wydatki na obwałowania przeciwpowodziowe. Ten trend był efektem powodzi, która nawiedziła Opolszczyznę w 1997 roku [Słota (red.) 1999]. Po roku 2001 następował sukcesywny spadek wydatków na obwałowa-

nia przeciwpowodziowe aż do roku 2005, aby dopiero w 2010 roku powrócić do poziomu porównywalnego z 2003 rokiem. Warto przy tym zwrócić uwagę, że 2010 rok to czas kolejnej powodzi, która wystąpiła na terenie województwa opolskiego [GUS 2012].

Jednym z efektów rzeczowych inwestycji gospodarki wodnej na obszarze województwa opolskiego w latach 2001-2010 była budowa wałów przeciwpowodziowych, jednak w okresie 2008-2010 można zaobserwować spowolnienie przyrostu długości obwałowań tego typu. W sumie w badanym okresie zbudowano 43,8 km wałów przeciwpowodziowych [GUS 2012].

Zapobieganie negatywnym konsekwencjom klęsk elementarnych z ramienia rządu prowadzone jest przez Regionalny Zarządy Gospodarki Wodnej (RZGW) z siedzibami: we Wrocławiu – Region Wodny Środkowej Odry i w Gliwicach – Region Wodny Górnej Odry; z uwzględnieniem m.in. map zagrożenia powodziowego oraz planów na wypadek suszy; Generalną Dyрекcyję Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Opolu oraz przez Wojewodę Opolskiego, który jest przedstawicielem rządu w terenie [Ustawa... 2009].

Za zapobieganie negatywnym konsekwencjom klęsk elementarnych ze strony samorządowej odpowiedzialny jest: Sejmik Województwa Opolskiego (organ stanowiący i kontrolny) oraz Zarząd Województwa z Marszałkiem na czele (organ wykonawczy) i podlegające mu wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne – m.in. Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych (WZMiUW) w Opolu. Przeciwdziałanie skutkom klęsk elementarnych wsparte jest także środkami z innych źródeł, m.in. z zagranicy, budżetów gmin i powiatów, funduszy ekologicznych oraz kredytów i pożyczek krajowych.

Największa część nakładów na środki trwałe służące gospodarce wodnej w latach 2002-2010, wynosząca prawie 150 mln zł, pochodziła z budżetu centralnego. Warto jednak zwrócić uwagę, że funkcjonowanie zarówno RZGW we Wrocławiu i w Gliwicach, jak i WZMiUW w Opolu na szczeblu wojewódzkim stwarza chaos kompetencyjny dotyczący gospodarowania wodami, który powoduje istnienie kilometrów „bezpieńskich rzek”. Nie są one administrowane przez żadną ze wspomnianych instytucji [Jędrzejczak 2007, s. 12].

Obecnie realizowane są Strategia modernizacji odrzańskiego systemu wodnego – Program dla Odry 2006 [Zaleski, Winter 2002, s. 4-5] oraz Program budowy zbiorników małej retencji. Nakłady ogółem na lata 2002-2016 w ramach pierwszego z programów szacowane są na 11,5 mld zł w cenach z 2010 roku. W roku 2010 decyzją Ministra Finansów kwota rezerwy celowej budżetu państwa przyznanej do dyspozycji Wojewody Opolskiego po zmianach wyniosła 8,641 mln zł, z czego wykonano 99,9% [Pełnomocnik... 2011, s. 18].

Łączne wydatki inwestycyjne na małą retencję wodną w województwie opolskim w latach 2003-2009 wyniosły ponad 5 mln zł i były w znacznym stopniu finansowane z funduszy strukturalnych UE. Jak wynika z danych GUS, całkowita liczba wybudowanych obiektów w badanym okresie wyniosła 18, zaś całkowity przyrost

ich pojemności – 905,1 m³ [GUS... 2012]. Odrębne wydatki – koszty zalesienia gruntów czy też zabiegów przeciwozyjnych stanowiły przedmiot programów Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Opolu [Program... 2008].

Analizując zakres przedmiotowy efektów rzeczowych inwestycji małej retencji wodnej na obszarze województwa opolskiego w latach 2003-2010 w kontekście istniejącego na tym obszarze zapotrzebowania, można zauważyć rażąco mały poziom inwestycji w badanym okresie. Zrealizowano wówczas tylko jeden zbiornik wodny. Pozostałe to m.in. stawy rybne. Nie pozwala to na zwiększenie w sposób istotny poziomu retencionowanej wody w województwie. Przy obecnym stanie rzeczy trudne jest zapewnienie w województwie opolskim zasobów do wykorzystania w zapobieganiu negatywnym konsekwencjom powodzi [Plan... 2010].

Sejmik Województwa Opolskiego zapobiega negatywnym konsekwencjom klęsk elementarnych zgodnie z ustawą o samorządzie województwa [Ustawa... 1998], uchwalając i koordynując wdrażanie m.in. następujących dokumentów: Strategii rozwoju województwa opolskiego na lata 2000-2015, Regionalnej strategii innowacji województwa opolskiego na lata 2004-2013, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013, Planu zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego, Programu ochrony środowiska województwa opolskiego na lata 2007-2010 z perspektywą do roku 2014, Planu gospodarki odpadami w województwie opolskim oraz wspomnianej Strategii modernizacji odrzańskiego systemu wodnego – Program dla Odry 2006 i Programu budowy zbiorników małej retencji.

Opolski Urząd Wojewódzki z Wojewodą zapobiega negatywnym konsekwencjom klęsk elementarnych zgodnie z ustawą o wojewodzie i administracji rządowej w województwie [Ustawa... 2009] przy wsparciu finansowym Marszałka z Sejmikiem Województwa Opolskiego. Wojewodzie podlega Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego (WBiZK) w Opolskim Urzędzie Wojewódzkim, który funkcjonuje w oparciu m.in. o ustawę o zarządzaniu kryzysowym [Ustawa... 2007]. WBiZK przygotowuje plany, w tym m.in.: Wojewódzki plan zarządzania kryzysowego, Plan działania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne dla województwa opolskiego, Plan operacyjny ochrony przed powodzią województwa opolskiego czy Wojewódzki plan działania na wypadek wystąpienia epidemii. Wojewódzki plan zarządzania kryzysowego składa się z planu głównego z m.in. oceną zagrożeń na Opolszczyźnie. Zawiera też wykaz przedsięwzięć na wypadek sytuacji kryzysowej oraz załączniki funkcjonalne do planu głównego [Wojewódzki... 2011].

W latach 2008-2010 na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową (bpiopp) na obszarze województwa opolskiego przeznaczono ponad 312 mln zł, zaś na ochronę zdrowia (oz) prawie 322 mln zł. Razem wydano prawie 634 mln zł. Największy udział w wydatkowaniu środków na bpiopp miały budżety powiatów (ponad 50%), a w przypadku finansowania oz – budżet województwa opolskiego i budżety powiatów – po 38% [GUS... 2012].

Tabela 1. Udział wydatków na usuwanie skutków klęsk elementarnych w wydatkach na bezpieczeństwo publiczne, ochronę przeciwpożarową i ochronę zdrowia na obszarze województwa opolskiego w latach 2008-2010 (w tys. zł w cenach z 2010 r.)

Źródło finansowania	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa (bpiopp)	W tym: usuwanie skutków powodzi i innych klęsk żywiołowych (uspiikż)	Udział środków przeznaczonych na uspiikż w wydatkach na bpiopp	Ochrona zdrowia	W tym: uspiikż	Udział środków przeznaczonych na uspiikż w wydatkach na oz
Środki z budżetu województwa opolskiego	1 762	372	21,1%	121 184	0	0,0%
Środki z budżetów powiatów	159 287	1582	1,0%	123 872	0	0,0%
Środki z budżetów gmin i miast na prawach powiatu	151 030	5919	3,9%	76 796	124	0,2%
Środki razem	312 079	7873	2,5%	321 852	124	0,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W badanym okresie na usuwanie skutków klęsk elementarnych na obszarze województwa opolskiego przeznaczono ponad 26 mln zł. Największy udział w finansowaniu usuwania skutków tego typu zjawisk miały budżety gmin i miast na prawach powiatów – prawie 3/4, zaś najmniejszy – budżety powiatów (6,5%). Z budżetów gmin i miast na prawach powiatów wydano najwięcej środków na pomoc społeczną (łącznie ponad 60 mln zł), zaś z budżetów powiatów – na transport i łączność (prawie 4,5 mln zł). Z budżetu województwa opolskiego sfinansowano przede wszystkim usuwanie szkód spowodowanych w rolnictwie i łowiectwie o łącznej wartości przekraczającej 15 mln zł [GUS... 2012].

Rozpatrując powyższe dane, warto zauważyć znikomy udział środków przeznaczonych na usuwanie skutków klęsk żywiołowych w wydatkach na bezpieczeństwo publiczne, ochronę przeciwpożarową i ochronę zdrowia. W latach 2008-2010 na badanym obszarze z przeszło 312 mln zł przeznaczonych na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową na usuwanie skutków klęsk żywiołowych przeznaczono tylko niecałe 8 mln zł, czyli 2,5%. W przypadku wydatków przeznaczonych na ochronę zdrowia (prawie 322 mln zł) na usuwanie skutków zjawisk ekstremalnych przeznaczono 124 tys. zł. Podobną tendencję, dotyczącą sytuacji budżetów województwa, powiatów, gmin i miast na prawach powiatów, zaprezentowano w tabeli 1.

4. Zakończenie

Analizując finansowanie zapobiegania negatywnym konsekwencjom klęsk elementarnych w województwie opolskim, można wysnuć następujące wnioski.

Na badanym obszarze przeciwdziałanie skutkom klęsk żywiołowych jest finansowane z budżetu województwa opolskiego oraz budżetów opolskich powiatów i gmin na prawach powiatów. Wydatki wsparte są środkami m.in. z budżetu centralnego, ze środków UE, funduszy ekologicznych, kredytów i pożyczek.

Wydatki na bezpieczeństwo publiczne, ochronę przeciwpożarową i ochronę zdrowia na obszarze województwa opolskiego w latach 2008-2010 wyniosły ok. 634 mln zł, przy czym tylko ich nieznaczna część została przeznaczona na usuwanie skutków klęsk żywiołowych.

Analizując inwestycje służące małej retencji wodnej oraz ich efekty rzeczowe w kontekście istniejącego w województwie opolskim zapotrzebowania na obiekty małej retencji, można zauważyć rażąco mały poziom inwestycji w okresie 2003-2009.

Z analizy nakładów na środki trwale służące gospodarce wodnej oraz efekty jej prowadzenia w województwie opolskim w latach 2001-2010 wynika, że największe wydatki ponoszone są w latach dużych powodzi, a zwłaszcza tuż po nich.

Literatura

- Dubicki A. (red.), *Zasoby wodne w dorzeczu górnej i środkowej Odry w warunkach suszy*, Wydawnictwo Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Warszawa 2002.
- Graniczny M., Mizerski W., *Katastrofy przyrodnicze*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007.
- GUS, Bank Danych Lokalnych, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/strona.html?p_name=indeks, 5.09.2012.
- Jędrzejczak I., *Catastrophic risk and a necessity of using an insurance protection*, [w:] *The insurance of catastrophic risk in the European Union and the global changes*, red. I Jędrzejczyk, S. Bożek-Węglarz, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Karola Adameckiego w Katowicach, Katowice 2007.
- Kasprzak M., *Wezbrania i powodzie na rzekach Dolnego Śląska*, [w:] P. Migoń (red.), *Wyjątkowe zdarzenia przyrodnicze na Dolnym Śląsku i ich skutki*, Wydawnictwo Instytutu Geografii i Rozwoju Regionalnego Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2010.
- Namaczyńska S., *Kronika klęsk elementarnych w Polsce i w krajach sąsiednich w latach 1648-1696*, Wyd. Kasa im. Rektora J. Mianowskiego, Instytut Popierania Polskiej Twórczości Naukowej, Lwów 1937.
- Pełnomocnik Rządu do spraw Programu dla Odry – 2006. Sprawozdanie Pełnomocnika Rządu do spraw Programu dla Odry – 2006 za rok 2010, Biuro Pełnomocnika Rządu do spraw Programu dla Odry, Wrocław 2 czerwca 2011.
- Plan działania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne dla województwa opolskiego na lata 2008-2010*, Opolski Urząd Wojewódzki, Opole 2008.
- Plan gospodarki odpadami w województwie opolskim*, Zarząd Województwa Opolskiego, Opole listopad 2003.
- Plan operacyjny ochrony przed powodzią województwa opolskiego*, WBiZK OUW, Opole 30.11.2009.

- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego*, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego, Opole 2010.
- Program ochrony środowiska województwa opolskiego na lata 2007-2010 z perspektywą do roku 2014*, Zarząd Województwa Opolskiego, Opole 2008.
- Regionalna Strategia Innowacji Województwa Opolskiego na lata 2004-2013*, Sejmik Województwa Opolskiego, Opole czerwiec 2004.
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2007-2013. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013*, Zarząd Województwa Opolskiego, Opole wrzesień 2007.
- Słota H. (red.), *Dorzecze Odry. Monografia powodzi lipiec 1997*, Wyd. IMGW, Warszawa 1999.
- Strategia rozwoju województwa opolskiego na lata 2000-2015*, Sejmik Województwa Opolskiego, Opole 2000.
- Śleszyński P. (red.), *Stan zaawansowania planowania przestrzennego w gminach*, Wyd. PAN IGiPZ, Warszawa 2007.
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, Dz.U. z 1998 r. nr 91, poz. 576 z późniejszymi zmianami.
- Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym, Dz.U. z 2007 r. nr 89, poz. 589 i 590 z późniejszymi zmianami.
- Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, Dz.U. z 2009 r. nr 31, poz. 206.
- Walewander A., *Kronika klęsk elementarnych w Polsce i w krajach sąsiednich w latach 1450-1586*, Kasa im. Mianowskiego, Lwów 1932, t. 1.
- Wojewódzki plan zarządzania kryzysowego, Opolski Urząd Wojewódzki, Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego, Opole 2011.
- Zaleski J., Winter J., *Strategia modernizacji odrzańskiego systemu wodnego – Program dla Odry 2006*, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwo Środowiska, Wrocław 2002.

PREVENTING OF NEGATIVE CONSEQUENCES OF NATURAL DISASTERS IN OPOLE VOIVODESHIP – FINANCIAL ASPECTS

Summary: The aim of this article is to present the issue of preventing the negative consequences of natural disasters. Spending means on public safety, flood protection and health protection, spatial development and finances connected with removing the effects of these kinds of phenomena make possible minimize the negative consequences of their occurrence. The means are assigned for e.g. spatial planning, crisis management and recovery. The author presents the mentioned issues on the example of Opole Voivodeship (NUTS 2).

Keywords: natural disaster, finance, prevention, consequences, Opole Voivodeship.